

Stöd för att samla in kunskap från socialtjänstens medarbetare

Att arbeta med att avhjälpa hemlöshet är sällan ett eget verksamhetsområde inom socialtjänsten. Underlag behöver därför samlas in från olika delar av socialtjänsten. För att komplettera en inventering som till stor del bygger på statistik från verksamhetssystem kan kunskap behöva inhämtas från andra medarbetare som möter de mest utsatta.

Målgrupp för insamling

Vilka olika roller som kan bidra med sin sociala erfarenhet och kunskap varierar från kommun till kommun, exempel på medarbetare är

- utredare som arbetar med stöd till personer med skadligt bruk och beroende, inom socialpsykiatri och med våld i nära relation
- utredare inom ekonomiskt bistånd
- uppsökare och fältassistenter
- socialsekreterare som arbetar på eller har socialjour
- budget- och skuldrådgivare
- boendestödjare
- hemtjänstpersonal
- personligt ombud.

Systematisk insamling av kunskap

Många medarbetare har kunskap och erfarenhet av personer i olika hemlöshetssituationer och om familjer som lever i trångboddhet. De kan också ha kännedom om eventuella förändringar i målgrupper eller områden i kommunen. Den här erfarenheterna kan vara ett välkommet bidrag i samhällsplaneringen.

För att på ett systematiskt sätt samla in medarbetarnas kunskap och erfarenheter kan exempelvis ett frågeformulär fyllas i årligen.

En sammanställning av svaren kan utgöra en del av socialtjänstens underlag och medverka i samhällsplaneringen för att förebygga och motverka hemlöshet och trångboddhet i kommunen.

Mall för insamling

Medarbetare kan vara omedvetna om att deras kunskap om situationen i kommunen samlat kan utgöra en viktig del i samhällsplaneringen. Ett systematiskt formulär med frågeställningar som väcker tankar hos relevanta medarbetare kring ett samhällsperspektiv kan underlätta insamlingen och analysen.

Svar via fasta flervalsalternativ är lättare att sammanställa än svar från öppna frågor. Det kan vara värt att undersöka i vilken mån det kan användas utan att någon viktig information missas.

Nedanstående frågor går till stor del att ställa med hjälp av fasta svarsalternativ, och ge möjlighet att lämna kommentarer i fritext.

Om insamlingen görs regelbundet är en digital enkät att föredra både ur svars- och bearbetningssynpunkt. Gärna med automatiska hopp till nästa relevanta fråga utifrån tidigare svar (Ja/Nej). Om möjligt ta hjälp av en enkätkonstruktör så att svaren på frågorna blir så enkla som möjligt att sammanställa.

Exempel på frågor

- Möter du personer i ditt arbete som:
 - inte har eget boende *Ja/Nej*
 - är trångbodda *Ja/Nej*
 - riskerar att förlora sitt boende *Ja/Nej*
- Vilka behov har de av boende, insatser? *Fritext*
- Saknar du någon boendeform för personer i hemlöshet i kommunen?
Ja/Nej (Om Ja, vilken/vilka? Fritext)
- Är det något som har ändrats för den målgrupp som du oftast möter i ditt arbete det senaste året?
 - Exempelvis på frågeområden:
 - förändring i åldersgrupper (t.ex. fler eller färre yngre eller äldre personer)
 - förändring i könsfördelningen
 - förändring bland personer som behöver stöd utifrån ett skadligt bruk eller beroende
 - förändring bland personer som behöver stöd utifrån psykisk eller fysisk ohälsa
 - ökning/minskning av kvinnor som är utsatta för våld i nära relation
 - förändring bland personer som är skuldsatta

- förändring bland personer som har svårt att klara av att betala hyran
- förändring i hur många som bor i andra hand eller i osäkra boendeförhållanden
- förändring av personer som av olika anledningar har svårt att etablera sig på bostadsmarknaden
- förändring bland personer som är akut hemlösa
- Ser du några generella mönster eller samhällsutmaningar för personerna du möter? *Fritext*
 - Här kan det exempelvis handla om längre/kortare bostadsköer i kommunen, lägenheter med för hög hyra för delar av kommuninvånarna, vissa bostadsområden i kommunen som har förändrats, fler personer med sociala problem med mera.
- Har du några övriga iakttagelser om personer i hemlöshet eller som riskerar att bli hemlösa som du vill dela med dig av? *Fritext*

När enkäten fylls i behöver inte den enskilde medarbetaren ta ställning till vad som är relevant eller inte för samhällsplaneringen. Det avgörs när svaren sammanställs utifrån socialtjänstens erfarenheter av identifierade behov.

Sammanställning av underlaget

Underlaget från medarbetarna behöver tas om hand och skalas upp som kunskap till samhällsplanerare.

Administrativa rutiner så som när under året insamling och bearbetning av svar ska ske för att på bästa sätt kunna omhändertas i samhällsplaneringen behöver fastställas lokalt.